

Feleletek szerkesztőségünkhez intézett szakkérdésekre.

W. L. A „rózsa“, „krollé“ és „patkószeg“-damasztok közül finomság és jóság tekintetében egyik se all a másik felett, ezek egyfajta damasztok, hanem mindeniknek három klasszisa van, t. i. I., II. és III. rendűek, a damaszt-figurák nagyobb és kisebb alakjához képest. Az u. n. „Bernard-damaszt“-ot csak a francia és német (Shuli) esőgyárak tudják jól készíteni és természetesen a belgák; a ferlachi és más gyárakban készült e nemű damasztosövek silány utánzatok s rövid idő múlva kilyukadnak. Azonban strapázióra még az igen finom Bernard damasztok se ajánlatosak, mert az ilyenek is gyakran kilyukadnak.

D. M. Zsirozott fojtást (sörétfojtást) nem ajánlatos a sörét fölé tenni, mert ezáltal a lövés élességéből veszít és sok döggé lőtt vadat eredményez. Legjobb a sörétre a vékony, száraz kártyafojtás. Természetesen a löportöltésnél ellenkezőleg áll a dolog s ma már legfőképpen a parasztpuskás alkalmaz *száraz* fojtást a lőpor fölé! Zsirozott — helyesebben fagyúzott — fojtás nélkül a esővek nemcsak hogy elpiszkosodnak és égési salakokat kapnak, hanem mielőbb ólmosak is lesznek.

I. D. A Krupp-féle acélesövek hordási képességét tanulmányozás tárgyává tettük és a következőket tapasztaltuk: A 12-es kaliberű esővek nem felelnek meg egy jó hordású esőhöz kötött igényeinknek: igen szórnak, a esőkör nagyon magasan ló és szór; igen rúgnak 5 gramm lőpor-adag mellett is és borzasztó nagyot durranak. A esővek *egyetlen lövésre* oly forrók lesznek, hogy szinte égetnek; továbbá a vadat élve hagyják, hegy úgy kell azokat a lövés után kivégezni. A 16-os kaliberű Krupp-esővekről nem szólhatunk, mert ilyeneket még nem próbáltunk ki, de azt mondják, jobbak a 12-eseknél.

J. M. A jó vizsla első fokmérője a feltétlen engedelmesség. Az „appell“ féldresszura. Amelyik vizsla az *első* füttyre villám-sebesen, *azonnal* megfordul: appelle semmi kívánni valót nem hagy hátra; ellenben a második-harmadik fütty már hibás appelle mutat; a folytonos hívás és füttyögetés engedelmetlen vizslára vall.

R. T. Igenis, van olyan fortély, amelynek segítségével akár milyen rozszzúl hordó fegyvert összehordóvá lehet átalakítani, de a söréttöltést is olyképen lehet preparálni, hogy 100 lépésre is összetartó lövést ad. Mindezekről legközelebb értekezést fogunk közölni.

L. N. Kemény sörétet finom puha esőnél használni, egy a esőnek minél előbb való tönkretételével. Hogy a puhasöréttöltésből sok szem alakot változtat, az tény; hanem a deformálódott serét épen a deformáció miatt annál jobban szakít, érzékenyebben sebez és ennek következtében hamarabb megöli a vadat, mint a kemény, alakjában nem változó serét.

IRODALOM.

GORKA SÁNDOR hézagpótló könyvvel gazdagította tudományos irodalmunkat a *Coleopterák* tápláló esővének morfológiai és physiologiai ismertetésével („A bogarak tápláló-esővének vizsgálata“). Összesen mintegy 110 fajtából kikerülő 84 drb. bogarat és bogárlárvát vizsgált meg s ezen vizsgálatai és jóformán az egész világ szaktudósainak idevágó előadásainak ismertetésével állította össze munkáját.

APÁTHY ISTVÁN szerkesztésében megjelent az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztálya „Értesítő“-jének XXV. évfolyama (XXII. kötet). Érdekes közleményeket irtak e füzetbe: *Farkas Gyula, Tót Antal, Götz István, Klug László, Ruzitska Béla, Apáthy István* és *Richter Aladár*. Szakirodalmunkat különösen ez utóbbi cikke érdekli, mely Európa természettudományi, főleg a botanikus intézetek muzeumtáirai- és kertjeiről szól.

EGYESEK.

Egy lövésre nyolcz rezervista!

Hogy mi mindent össze nem puskázik némely különleges lövöldözési „sportférfit“, az igazán bámulatos! Volt eset például, hogy kulacs, kántor és pipa lón egyetlen lövésre az áldozat; sőt egy pesti úr a *többsé*

közt: rattler-kutyát, bábaasszonyt s bibicet hozott terítékre sikerült duplázásával; más esetben pedig seregélyt, tehenet és énekeskoldust találtak sörétjei. — Egy szemüveges sport-férfitől híreszteli a fáma, hogy „látomási csalódásból“ golya helyett tehenet és golyasneff helyett kútágast lőtt volna... Így a foglyaszati idény alatt meg nem ritkaság, hogy némely fővárosi stüssi kutyát, foglyot, vasúti őrházat és házszakot ugyanazon lövéssel a legnagyobb precizitással talál el és még azonkívül hajtókörökben is nagy vakarózkodások esnek... hogy a jézusmáriázásokról ne is szóljunk... Hanem mindezeket túltesz az a legújabb szenzációs puskázás, melyről a „*Hazánk*“ című lap szeptember 11-iki száma emlékezett meg, irván a következőket: „Nagy szerencsétlenség történt az Ersekujvárhoz közel eső perbetei vadászterületen. A területet egy budapesti vadásztársaság bérlé. E társaság egy tagja, Kohner Jenő, Kohner Zsigmond budapesti zsidó hitközségi elnök fia követ e el a szerencsétlenséget. Egy lövésre *nyolcz tartalékos*, ott gyakorlatozó honvédet sebesített meg. Hét katona könnyebben sebesült meg, a nyolczadiknak azonban a szemét pusztították el a sörétek. A szerencsétlen kezű vadászt a esendőség letartóztatta s csak Gajári Ödön közbelépésére bocsátotta szabadon“.

Vadászat a székesfehérvári sóstón Hogy az ötvenes években a Székesfehérvár közelében levő báró Splényi-féle sóstón gyakorolt vadászatot leirhassam, előbb a táját kell jeleznem. A város közelében levő kis, de fákkal sűrűen benőtt liget végén terjedt a nem épen kis terjedelmű „sóstó“. Ennek a tónak a ligethez érő mintegy harmadrészét félkörben magas nád fedte, a másik része sík és mély víz volt, mely utóbbi a mezővel volt határos. A nád szélén, a síkvíz felé, puska lövésnyire voltak a víz fenekébe vert, faczölöpökön nyugvó ráma és azon deszkapadlók akként állítva, hogy a síkvíz felé egy kis asztalpárkányzat és a hátrészén egy kis pad volt odaillesztve, úgy, hogy azon három-négy vadász helyet foglalhatott. Ilyen „állás“ a nád félköre szerint 5—6 lehetett. Nyáron és őszszel hetenként egy bizonyos estén ott általános lesvadászat volt. A vadászok jóval hat óra előtt a kis ligeten át-sétáltak, ahol őket a csósz csónakjával már várta és mindegyik társaságot a maga állásához vitte, mert az állások ki voltak bérelve, a vadászok egy része pedig a síkvíz körül foglalt állást a szárazon. Az imént leirt padlóállásokon elhelyezkedők a municziót akkor még kis pléhesövekben (patron) előre készítve, a puska poros szarut, fojtást, serétzacsót és gyutaesot a kis asztalra helyezték, megtöltötték gondosan az elöltöltő duplát, mely mellé néha még tartalékban az egyesövű hosszú „tőflinta“ került és béketűrés-sel vártak, azon mulatva, hogy figyelték a síkvízen ficzkádozó tömérdek vizivadat, mely néha alig pár lépésnyire az „állástól“ is úszkált; ez utóbbit különösen a nagy bűvár (alias: vöcsök) tette, mintegy csodálkozva nézvé az ide bemező vadászokat. Lóni nem volt szabad addig, míg pont hat órakor a ligetben egy taraczkot el nem süttöttek. Erre persze a sok vad felrepült és kezdte a kóválygást a nádas s a mező felé és akkor azután volt olyan rofogás, hogy némely esatában sem lehetett különb. Persze ez, a vadászra oly nagy gyönyörűség alig tartott egy negyed óráig, de azután folyt még a lövöldözés a síkvízen úrszva maradt bűvárokra és szársákra, rendesen hosszú

tőfintákból és — amidőn anap lenyugodott — a „sárrétről“ odahúzó vizivadra. A lelőtt darabokat a csősz szörnyűséges lassú flegmával ugyan, de annál hűségesebben elhozta csónakjával az illető, reá jogot tartó vadásznak, a ki azután minél lassabban juthatott hozzá, annál jobban örült zsákmányának. Érdekes volt akkor látni, hogy némely kacsza, habár sorba minden állásból reádupláztak, mégis elvitte az irháját. Igen, de volt akkor köztünk egy *Svábi Pali* nevezetű úr, aki alig eresztett el egy-egy szárnyast az „állása“ felett, ha csak némi lőtávolságra is volt, mert ő bizony levette, amire rálőtt; ha duplázott, akkor kettő esett, azért is az volt az általános igyekezet, hogy „Pali“ állásától lehetőleg távol legyen az állásunk! Mikor azután már a sötétségtől nem lehetett jól látni, de a vad is hol elszéledt, hol megcsendesedett, jött megint a csősz csónakjával és sorba vitte a vadászokat vissza a ligetbe. Így volt az az ötvenes évek elején; most hogy van, azt nem tudom. Talán reflektál valaki e lapok tisztelt olvasói közül és megírja, hogy létezik-e még ott ez a testet-lelket gyönyörködtető szórakozás, avagy a „sóstót“ is utólérté már a mindent nivelláló és szárító inzselléri tudomány? Nagyon kár volna érte!

Steinwalter Ödön.

Egy megszelidült vércséről. Kaptam egy vércsefiókot ezelőtt pár hónappal. Csak félökölnyi, pelyhes buta jószág volt. Az én védő szárnyaim alatt nőtt napról-napra. Ha éhes volt, fülsiketítően lármázott — mindig megkapta a maga falatját, amelyben nem válogatott. Most már eltűntek a legkisebb pehelytollak is, kifejtett nagy madár, csak egyben gyermek, hogy amikor éhes, sárga száját feltátja jó öblösen, amelyben bizony jókora falat fér meg. Mindegy neki, akár marha-, akár disznóhús, amelyet kap, de már nem, ha veréb; ez izletesebb és melegebb is, a friss vér szinte részegít — de jobban is lakhat. Szemlátomást gyarapodott vércsém; most már nagy. Védőszárnyaim alól kiengedtem, de azért most is az én felügyeletem alatt van. Most már szabad madár, de nem egészen, mert minden nap kétszer felkeres az ételért. Hívásra lejön a ház, vagy a fa tetejéről, elfogadja illendően az alamizsnát s vár még egy keveset, azután szárnyra kap, repül mindenütt, mindenfelé, a merre neki tetszik. — Van barátja is, mert hogy háztűznézni induljon, az még korai. Barátjával sokszor együtt kereng a magasban, a hol mulatnak; néha még meg is ezífrázzák a repülésüket. Hálni azonban a Pista nem itthon szokott, hanem valamelyik szomszédnak dió-, vagy akác-fáján. Azt is megtette, hogy itthon töltötte az éjszakát; de ez kivétel, — jobb a szabadban. — Elmondom, hogyan csalogatom, ha éhes. Az evés idejét pontosan betartja, ilyenkor házunk fedelére száll, oda kiáltok neki: „Pista“! Mutatom a húst, vagy ha az nincs kéznél, akkor egy vörös papírszeletet, de jó a tégladarab is. Ámbár nem szereti, ha becsapják. Galambok is vannak az udvaron, eddig félték tőle, de már megszokták. Az eresz alatt költ egy fecsképár, eddig ezek is gyűlöltek, szidták a ház fedelén gubaszzkodó véresét s nem egyszer egyik vagy másik végig szántott szárnyával a mellén, az orrán. Ilyenkor Pista előtt minden közömbös, csak a fejét forgatja, de nem boszusan; ha azonban a fecskék sokáig átkozták — egy szárnylegyintéssel elbukik a diófa ágai közé s ott megpihen, hogy azután esetről-esetre ismét kezdődjék a régi. — Belátták napok múlva a fecskék, hogy hiábavaló minden s az eresz alatt fészkelő pár megszokta, de a többi most is sivít, ha látja. — Tíz napra eltávoztam, ez idő alatt a Pista zárva volt, idegen kéz adott neki enni. Haza jöve, az első napon kiengedtem; semmit sem változott, természetében maradt a régi. Ugyanazon napon, amelyen kiengedtem, vettem észre, hogy milyen éles a szeme; a ház tetején ült, látszólag tétlenül bámult, amidőn hirtelen egy lecsapással a szomszéd udvarára vágott. Kíváncsian lestem, mi lehet az; hát egy lótetű volt. So-

kaíg bámultam ekkor idétlenségét, gyakorlatlanságát és félelmét, míg a lótetűt elpusztította, mert bizony ebben az irányban, hogy a táplálékot maga szerezzék meg, nem volt iskolája. Ennyi volna röviden a Pistának az életbiológiája; ha majd életében lesz valami új, változatos, azt is közölni fogom.

Bod Péter.

Lapunk tisztelt előfizetőihez.

Lapunk szeptember 1-ével V-ik évfolyamába lépett; miért is teljes bizalommal felkérjük eddigi nagybecsült előfizetőinket előfizetésük szives megújítására s egyben hátralékos előfizetőinket tartozásuk szives kiegyenlítésére is, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék. — Programmunk maradt a régi. Ezután is a természet szeretetének ápolása és fejlesztése, az állattani tudományok népszerűsítése s a vadászat és halászat s az ezekkel rokonos szakismeretek kultiválása s fejlesztése képezi kedves feladatunkat az erre hivatott legkitünőbb munkások közreműködésével. — „A TERMÉSZET“ előfizetési ára melléklapjával a „HALÁSZAT“-tal együtt maradt a régi, **összesen 6 korona**. Akik csupán a „Halászat“-ot óhajtják birni, azt **3 korona** előfizetési áron szerezhetik meg. Az előfizetési pénzek **Dr. Lendl Adolf** címén (Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.) küldendők be.

Lapunkat a művelt magyar közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtunk tisztelettel a

Szerkesztők.

Szerkesztői üzenetek.

D. K. Kéz alatt megszerezhetünk Önnek egy eredeti angol botfegyvert. Ára 50 frt volt, most meg lehet kapni 14 frtéért. Az érdeklődők forduljanak hozzánk.

M. L. Szarvas- és őz-agancs, valamint vadkanagyar-trófeákat a legújabb módszer szerint készíti intézetünk, mely a francia és angol sportférjak teljes elismerését vívta ki s immár hazánk előkelő vadászainak tetszését is megnyerte.

Egy 15 hónapos német vizsla (nőstény), mely úgy szárazon, mint vizen kiténően dolgozik és igen sokféle szobadresszurával bír, valamint 6 hetes német vizsla-kölykök (barnák) eladók. Bővebbet **PÁPAY GÉZA** úrnál, Alsó-Tengelicz, Tolna megye.

Többször díjazott s direktre Lawerack tenyésztéséből leszármazott angol setter kantól s öt l-ső, két ll-ik s három tiszteletdíjat (úgy is, mint a kiállítás legszebb settere) nyert, — eredetileg herczeg Solm-féle tenyésztésű setter nősténytől, — 4 drb. 2 hónapos, erős, pompás kölyök darabonként 60 frt árban eladó. Páraflan pedigreejök velök adatik. **Craus Géza, Nagy-Sink, Erdély.** Úgyanitt jó tacskók is kaphatók. 1—2

Bekötési táblák „A Természet“-hez, valamint külön a „Halászat“-hoz is világos- és sötétzöld színben megrendelhetők intézetünkben. Darabjuk — igen szép kiállításban — két korona.

„A TERMÉSZET“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

Nyomatott Wesselényi Géza könyvnyomdájában, Budapest, II., Zsigmond-utca 11—15.